

Zasady oceniania uczniów

Wyciąg ze Statutu Szkoły Podstawowej im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w
Opatowie
Rozdział 6, § 34-55

(załącznik nr 1 do Uchwały nr V/2026/2027 Rady Pedagogicznej
Zespołu Szkół w Opatowie z dnia 26 sierpnia 2026 r.)

Spis treści

§ 34	3
§ 35	3
§ 36	4
§ 37	5
§ 38	7
§ 39	7
§ 40	7
§ 41	9
§ 42	10
§ 43	10
§ 44	10
§ 45	11
§ 46	12
§ 47	12
§ 48	12
§ 49	13
§ 50	13
§ 51	14
§ 52	14
§ 53	14
§ 54	15
§ 55	17

Rozdział 6 Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów

§ 34

1. W szkole stosuje się różnorodne elementy oceniania kształtującego. Należy do nich przede wszystkim ustalanie celów uczenia się oraz kryteriów sukcesu, dzięki którym uczeń wie, czego się od niego oczekuje, jak będzie oceniany oraz jaki poziom wiedzy powinien osiągnąć. Cele te są formułowane w sposób jasny, przejrzysty i zrozumiały - prostym językiem, tak aby były precyzyjne i możliwe do zmierzenia.
2. Ocenianie kształtujące stanowi system wspierania procesu uczenia się ucznia poprzez udzielanie informacji zwrotnej. Jej istotą jest wskazanie, co zostało wykonane prawidłowo, co wymaga poprawy oraz w jaki sposób uczeń może osiągnąć lepsze rezultaty.
3. Głównym celem oceniania kształtującego jest rozwój ucznia jako aktywnego uczestnika procesu nauczania. Sprzyja ono kształtowaniu odpowiedzialności za własną naukę, a także przyczynia się do doskonalenia metod pracy nauczyciela.
4. Istotnym elementem jest także zadawanie pytań oraz organizowanie dyskusji, co umożliwia prowadzenie systematycznego i partnerskiego dialogu między nauczycielem a uczniem na temat procesu uczenia się.
5. Ocenianie kształtujące zakłada ponadto współpracę między uczniami i uczenie się od siebie nawzajem. Wspiera także uczniów w przejmowaniu odpowiedzialności za własny proces uczenia się poprzez wzmacnianie motywacji do podejmowania wyzwań, rozwijanie samodzielności w podejmowaniu decyzji oraz budowanie wiary we własne możliwości.

§ 35

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczycieli poziomu oraz postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania, w przypadku dodatkowych zajęć edukacyjnych do wymagań wynikających z realizowanych programów nauczania.
2. Ocenianie zachowania ucznia polega na rozpoznawaniu przez wychowawcę oddziału, nauczycieli oraz uczniów danego oddziału stopnia respektowania przez ucznia zasad współżycia społecznego i norm etycznych oraz obowiązków określonych w statucie szkoły.
3. Zasady stosowania form sprawdzania wiadomości i umiejętności:
 - 1) w klasach I-III sprawdziany pisemne przeprowadzane są po bloku tematycznym i oceniane z pisemną recenzją nauczyciela;
 - 2) w klasach IV-VIII
 - a) zależna jest od specyfiki przedmiotu,
 - b) uczeń nieobecny podczas określonej formy sprawdzania wiedzy i umiejętności jest zobowiązany do jej zaliczenia w innym terminie. W przypadku nieobecności trwającej do 1 tygodnia zaliczenie odbywa się na najbliższej lekcji danych zajęć edukacyjnych, natomiast w przypadku nieobecności trwającej dłużej niż 1 tydzień - w terminie uzgodnionym z nauczycielem po powrocie ucznia do szkoły, uwzględniając zakres zaległości oraz indywidualne potrzeby ucznia,

- c) pisemne formy sprawdzania wiadomości powinny być poprawione i oddane w ciągu 14 dni,
- d) uczeń ma prawo być nieprzygotowanym do lekcji, bez konieczności uzasadniania przyczyny, w liczbie określonej przez nauczyciela danego przedmiotu,
- e) prace klasowe, testy lub sprawdziany winny być zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, poprzez wpis w dzienniku elektronicznym,
- f) w ciągu tygodnia uczeń nie może pisać więcej niż dwie prace klasowe, testy lub sprawdziany (uczniowie kl. IV-VI) i nie więcej niż trzy prace klasowe, testy lub sprawdziany (uczniowie kl. VII-VIII) wpisane w e-dziennik z wyprzedzeniem, w ciągu dnia jedną pracę klasową, test lub sprawdzian,
- g) uczeń za wykonanie pracy dodatkowej może otrzymać ocenę ustaloną w opracowanych wymaganiach edukacyjnych.

§ 36

1. Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny:

- 1) bieżące;
- 2) klasyfikacyjne:
 - a) śródroczne i roczne,
 - b) końcowe.

2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

3. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę, przekazując uczniowi informację indywidualnie, z poszanowaniem prywatności ucznia, która odnosi się do uzyskanych przez niego efektów oraz wskazuje kierunki dalszej pracy. Informacja zwrotna przekazywana uczniowi przez nauczyciela, powinna mieć charakter motywujący ucznia do dalszej pracy. Uzasadnienie oceny dotyczy zarówno wypowiedzi ustnych, jak i prac pisemnych ucznia.

4. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom.

- 1) uczeń i rodzic mają prawo do wglądu w prace pisemne w każdej chwili w szkole lub zabrania pracy do domu, po uzgodnieniu tego z nauczycielem prowadzącym zajęcia lub wychowawcą;
- 2) sprawdziany, testy, prace klasowe nauczyciel przekazuje wychowawcy oddziału, który przygotowuje teczkę przeznaczoną na prace danego ucznia;
- 3) prace są przechowywane w zamkniętej szafie w pokoju nauczycielskim z dostępem osób upoważnionych, do końca roku szkolnego - do 31 sierpnia, z upływem tego terminu są niszczone.

5. Na wniosek ucznia lub jego rodziców udostępnia się do wglądu dokumentację egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego, zastrzeżeń dotyczących trybu ustalenia oceny oraz inną dokumentację dotyczącą oceniania ucznia. Dokumentację udostępnia do wglądu wychowawca oddziału lub Dyrektor szkoły.

6. Uczeń i jego rodzice mogą sporządzać notatki i fotografie udostępnionej dokumentacji dotyczącej ucznia. Na wniosek szkoła przekazuje kopię lub skan w sposób zapewniający ochronę danych innych osób. Sposób udostępnienia nie może uniemożliwiać zapoznania się z treścią pracy i uzasadnieniem oceny.

§ 37

1. Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz za pośrednictwem wychowawców, ich rodziców o:

- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych.

2. Wychowawca oddziału na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów i rodziców o:

- 1) warunkach i sposobie oraz kryteriach oceniania zachowania;
- 2) warunkach i trybie uzyskiwania wyższej niż przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania.

3. Do zadań Dyrektora szkoły związanych z ocenianiem należy w szczególności zwalnianie ucznia z:

- 1) realizowania danych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, jeśli były zrealizowane na wcześniejszym etapie edukacyjnym;
- 2) wykonywania określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego, na wniosek rodziców oraz na podstawie opinii o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń, wydanej przez lekarza na czas określony w tej opinii;
- 3) realizacji zajęć wychowania fizycznego lub informatyki, na wniosek rodzica, na podstawie opinii o braku możliwości uczestniczenia ucznia w tych zajęciach wydanej przez lekarza, na czas określony w tej opinii w miejscu oceny należy wpisać - zwolniony;
- 4) nauki drugiego języka obcego nowożytnego, do końca danego etapu edukacyjnego ucznia z uszkodzeniem słuchu, z głęboką dysleksją rozwojową, z afazją, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera na wniosek rodziców, na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej; w przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania zwolnienie z nauki drugiego języka obcego nowożytnego może nastąpić na podstawie tego orzeczenia.

4. Ustala się następujące kryteria oceniania:

- 1) ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określone programem nauczania, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych, posiada wiedzę umożliwiającą rozwiązywanie samodzielnie zadań z zakresu podstawy programowej. Udział w konkursach ani opanowanie treści wykraczających poza realizowany program nie stanowią warunku otrzymania tego stopnia. Zachowuje się uprawnienia laureatów i finalistów wynikające z art. 44 ustawy o systemie oświaty;
- 2) ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który opanował biegle, choć nie całkowicie zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przedmiotu w danej klasie sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, potrafi stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań;
- 3) ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który w znacznym stopniu opanował wiadomości i umiejętności wynikające z realizowanego programu nauczania, poprawnie i na ogół samodzielnie posługuje się

zdobytą wiedzą i umiejętnościami, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne oraz podejmuje samodzielne próby rozwiązania zadań o większym stopniu trudności;

- 4) ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który opanował podstawowy zakres wiadomości i umiejętności wynikających z realizowanego programu nauczania, wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, a w sytuacjach wymagających zastosowania wiedzy w nowym kontekście korzysta z pomocy nauczyciela lub dodatkowych wskazówek;
 - 5) ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności wynikające z realizowanego programu nauczania w zakresie umożliwiającym dalsze zdobywanie wiedzy i rozwijanie umiejętności, wykonuje z pomocą nauczyciela proste, typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności oraz podejmuje próby samodzielnego ich rozwiązania;
 - 6) ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności wynikających z realizowanego programu nauczania w zakresie umożliwiającym dalsze zdobywanie wiedzy i rozwijanie umiejętności z danego przedmiotu, nie rozwiązuje (nie wykonuje) zadań o niewielkim stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela, a wykonywane zadania wymagają stałego wsparcia i nie są wykonywane samodzielnie.
5. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnego wykonania zadania nauczyciel wyjaśnia sytuację z uczniem i sprawdza jego wiadomości i umiejętności w innej, odpowiedniej formie. Konsekwencje naruszenia zasad uczciwości rozpatruje się odrębnie, zgodnie z zasadami oceniania zachowania i statutowym katalogiem kar.
 6. Uczeń może jednokrotnie poprawić każdą ocenę bieżącą ze sprawdzenia wiadomości i umiejętności, w ciągu dwóch tygodni od jej otrzymania, po uzgodnieniu terminu i odpowiedniej formy z nauczycielem. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności choroby lub potrzeby dostosowania, nauczyciel ustala termin późniejszy. Poprawa sprawdza te same wymagania, a zadania nie muszą być identyczne. Przy klasyfikacji nauczyciel uwzględnia poziom opanowania wymagań wykazany po poprawie; nie ustala oceny wyłącznie przez uśrednienie obu wyników. Do ocen klasyfikacyjnych stosuje się właściwe przepisy § 45-48.
 7. Nauczyciel indywidualizuje pracę i dostosowuje wymagania edukacyjne do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, odpowiednio na podstawie: orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i IPET; orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania; właściwej opinii poradni; rozpoznania nauczycieli i specjalistów, gdy uczeń bez takiego dokumentu jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole; opinii lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania ćwiczeń na WF.
 8. Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej przekazana do szkoły jest udostępniana nauczycielom prowadzącym zajęcia z uczniem w zakresie niezbędnym do organizacji i udzielania mu odpowiedniego wsparcia. Kopię opinii przechowuje pedagog szkolny przez okres nauki ucznia w szkole.
 9. Podstawową dokumentacją oceniania jest zapis prowadzony w dzienniku lekcyjnym i w dzienniku zajęć pozalekcyjnych.
 10. Wychowawca oddziału jest zobowiązany do informowania rodziców ucznia o postępach w nauce oraz do zorganizowania co najmniej dwóch zebrań ze wszystkimi rodzicami w ciągu roku szkolnego (m.in. na początku roku szkolnego, po klasyfikacji śródrocznej oraz w połowie II półrocza).
 11. Ewaluacja systemu oceniania dokonywana jest przez:
 - 1) uczniów poprzez ankiety, dyskusje na godzinach wychowawczych, zebraniach Samorządu Uczniowskiego;

- 2) rodziców poprzez ankiety i dyskusje na zebraniach;
- 3) nauczycieli stosujących dany system;
- 4) dokonywanie analizy wyników ewaluacji i poprawę systemu;
- 5) badanie wyników nauczania na poszczególnych poziomach kształcenia.

§ 38

Przy ustalaniu oceny z wychowania fizycznego, techniki, zajęć praktyczno-technicznych, plastyki i muzyki należy przede wszystkim brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć; a w przypadku wychowania fizycznego, także systematyczność udziału ucznia w zajęciach oraz aktywność ucznia w działaniach podejmowanych przez szkołę na rzecz kultury fizycznej.

§ 39

1. W klasach I-III oceny bieżące oraz klasyfikacyjne z religii i etyki (jeżeli uczeń w nich uczestniczy) są ustalone według skali, o której mowa § 40 ust.1, natomiast oceny śródroczne i roczne z obowiązkowych przedmiotów oraz oceny zachowania są ocenami opisowymi.
2. W klasach I-III oceny bieżące z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych ustala się w stopniach według skali określonej w § 40 ust. 1, z zastosowaniem zasad używania znaków „+” i „-” określonych w § 40 ust. 2. Nauczyciel ustala oceny na podstawie systematycznej obserwacji ucznia, jego wypowiedzi, wykonywanych zadań, prac pisemnych, działań praktycznych oraz innych wytworów pracy. Ocenę wyrażoną stopniem uzupełnia ustna lub pisemna informacja zwrotna, o której mowa w ust. 3. W przypadku uczniów, dla których przepisy prawa wymagają opisowej formy ocen bieżących, stosuje się wyłącznie tę formę. Ocenianie religii i etyki odbywa się na zasadach określonych w ust. 1.
3. Nauczyciel w zależności od swojej inwencji twórczej, może wprowadzić również pieczątki, znaczki, naklejki lub inne formy oceny bieżącej.
4. Zadaniem oceniania bieżącego z zajęć edukacyjnych jest monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazywanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dobrze się uczyć.
5. Wzór oceny opisowej za pierwsze półrocze określa rokrocznie zespół nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej.
6. Roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych w klasach I-III uwzględnia poziom opanowania przez ucznia wiadomości z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.

§ 40

1. Roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych, począwszy od klasy IV, są ustalone według następującej skali:

Lp.	Nazwa oceny	Stopień wyrażony cyfrą	Skrót oceny
1	celujący	6	cel
2	bardzo dobry	5	bdb
3	dobry	4	db
4	dostateczny	3	dst
5	dopuszczający	2	dop
6	niedostateczny	1	ndst

2. Pozytywnymi ocenami klasyfikacyjnymi są oceny ustalone w stopniach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5 tabeli. Negatywną oceną klasyfikacyjną jest ocena ustalona w stopniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 6 tabeli.
 3. Oceny bieżące, śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustala nauczyciel danego przedmiotu w stopniach według skali przedstawionej w ust. 1. Dopuszcza się dodawanie do oceny bieżącej znaku „+” lub „-”.
 4. W klasach IV-VIII nauczyciel nie zadaje praktyczno-technicznych prac domowych. Może zadawać pisemne prace domowe służące utrwalaniu, rozwijaniu lub praktycznemu zastosowaniu treści nauczania zrealizowanych podczas zajęć.
 5. Pisemne prace domowe są nieobowiązkowe i nie ustala się z nich ocen. Nauczyciel sprawdza każdą wykonaną pracę i przekazuje informację, co uczeń wykonał dobrze, co i w jaki sposób powinien poprawić oraz jak powinien dalej się uczyć.
 6. Wykonywanie tych prac może stanowić dodatkową przesłankę podwyższenia rocznej oceny o jeden stopień, jeżeli uczeń wykazał postęp w opanowaniu wymagań, a samodzielne zastosowanie rozwijanych umiejętności zostało potwierdzone podczas zajęć. Nauczyciel dokumentuje uzasadnienie podwyższenia. Samo oddanie określonej liczby prac nie wystarcza.
 7. Niewykonywanie tych prac nie obniża oceny z zajęć ani oceny zachowania, nie skutkuje wpisaniem nieprzygotowania i nie ogranicza możliwości uzyskania żadnego stopnia. Uczeń może wykazać wymagane wiadomości i umiejętności podczas zajęć, bez wykonywania prac domowych.
8. Edukacja zdrowotna jest obowiązkowym zajęciem edukacyjnym i podlega ocenianiu oraz klasyfikowaniu na zasadach określonych w niniejszym rozdziale. Ocena klasyfikacyjna z edukacji zdrowotnej jest uwzględniana przy ustalaniu promocji ucznia do klasy programowo wyższej oraz przy ustalaniu średniej ocen, na zasadach określonych w przepisach prawa oświatowego.
9. Zajęcia „edukacja zdrowotna - zdrowie seksualne” są nieobowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi. Nie podlegają ocenianiu i klasyfikowaniu oraz nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły.
10. Roczne oceny klasyfikacyjne zachowania, począwszy od klasy IV, są ustalone wg następującej skali:

Lp.	Ocena klasyfikacyjna zachowania	Skrót oceny
1	wzorowe	wz
2	bardzo dobre	bdb
3	dobrze	db
4	poprawne	popr
5	nieodpowiednie	ndp
6	naganne	ng

11. Końcowe oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych i końcowa ocena zachowania wyrażone są w skali, o której mowa w ust. 1 i 3.
12. Laureat konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim oraz laureat lub finalista ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną, ustaloną według skali, o której mowa w ust. 1.
13. Uczeń, który tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim, ponadwojewódzkim lub tytuł laureata czy finalisty ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej uzyskał po ustaleniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych, otrzymuje z nich najwyższą pozytywną końcową ocenę klasyfikacyjną.

§ 41

1. Klasyfikacja śródroczna polega na okresowym podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia oraz ustaleniu śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć i śródrocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, z tym, że w klasach I-III w przypadku:

- 1) obowiązkowych zajęć edukacyjnych ustala się jedną roczną ocenę klasyfikacyjną opisową z tych zajęć;
 - 2) dodatkowych zajęć edukacyjnych ustala się jedną roczną ocenę klasyfikacyjną z tych zajęć.
2. Klasyfikację śródroczną przeprowadza się w ostatnim tygodniu stycznia, a jeżeli przypadają w nim ferie zimowe - w ostatnim tygodniu zajęć przed tymi feriami. W sytuacjach szczególnych spowodowanych czynnikami niezależnymi od szkoły klasyfikację śródroczną można przeprowadzić w innym, późniejszym terminie ustalonym przez Dyrektora szkoły z co najmniej miesięcznym wyprzedzeniem.
 3. Termin śródrocznego zebrania klasyfikacyjnego i rocznego Rady Pedagogicznej ustala Dyrektor szkoły.
 4. Nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne informują wychowawcę oddziału, na 14 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej, o przewidywanym nieklasyfikowaniu ucznia lub przewidywanej niedostatecznej ocenie klasyfikacyjnej z prowadzonych zajęć edukacyjnych.
 5. Jeżeli w wyniku klasyfikacji śródrocznej stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni mu kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej szkoła umożliwia uczniowi uzupełnienie braków.
 6. Najpóźniej 14 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej nauczyciele poszczególnych zajęć edukacyjnych informują ucznia i jego rodziców o przewidywanych dla niego ocenach

klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych i przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej zachowania. Przewidywaną ocenę z zajęć edukacyjnych i zachowania wpisuje się do odpowiednio opisanej rubryki w dzienniku.

§ 42

1. Klasyfikacja roczna polega na podsumowaniu osiągnięć edukacyjnych ucznia z zajęć edukacyjnych i zachowania ucznia w danym roku szkolnym oraz ustaleniu rocznych ocen klasyfikacyjnych z tych zajęć i rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania.
2. Klasyfikacyjna ocena roczna może różnić się od klasyfikacyjnej oceny śródrocznej o więcej niż jeden stopień, zarówno w górę, jak i w dół, w zależności od postępów ucznia w nauce oraz stopnia opanowania wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych.
3. Oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych nie mają wpływu na ocenę klasyfikacyjną zachowania.
4. Ocena klasyfikacyjna zachowania nie ma wpływu na:
 - 1) oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych;
 - 2) promocję do klasy programowo wyższej lub ukończenie szkoły.
5. Ocena klasyfikacyjna śródroczna lub roczna z religii lub etyki nie jest wliczana do średniej ocen klasyfikacji śródrocznej lub rocznej.

§ 43

1. Klasyfikację końcową dokonuje się w klasie programowo najwyższej.
2. Na klasyfikację końcową składają się:
 - 1) roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych, ustalone odpowiednio w klasie programowo najwyższej;
 - 2) roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych, których realizacja zakończyła się odpowiednio w klasach programowo niższych;
 - 3) roczna ocena klasyfikacyjna zachowania ustalona w klasie programowo najwyższej.
3. W przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, klasyfikacji śródrocznej i rocznej dokonuje się z uwzględnieniem ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.

§ 44

1. Śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych ustalają nauczyciele prowadzący poszczególne zajęcia edukacyjne na 1 dzień przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej.
2. Śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania ustala wychowawca oddziału na 1 dzień przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej.
3. Ustalone przez nauczycieli śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z poszczególnych zajęć edukacyjnych i klasyfikacyjna ocena zachowania ucznia ustalona przez wychowawcę oddziału nie może być uchylona ani zmieniona decyzją administracyjną.

§ 45

1. Uczeń i jego rodzice mogą wystąpić do Dyrektora szkoły, z zaopiniowaną przez wychowawcę, pisemną prośbą o umożliwienie uzyskania wyższej niż przewidywana ocena roczna z jednego lub dwóch zajęć edukacyjnych oraz zachowania w ciągu dwóch dni od ostatecznego terminu poinformowania uczniów o ocenach przewidywanych.
2. Uczniowi przysługuje prawo ubiegania się o wyższą niż przewidywana ocenę roczną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, jeżeli w drugim półroczu roku szkolnego:
 - 1) uczeń przystąpił do wszystkich prac klasowych oraz wykorzystał możliwości ich poprawy;
 - 2) ocena za pierwsze półrocze była przynajmniej taka, o jaką ubiega się uczeń na koniec roku.
3. Wychowawca ucznia po sprawdzeniu spełnienia warunków z ust. 2 i zasięgnięciu pisemnej informacji od nauczyciela przedmiotu, opiniuje podanie.
4. Dyrektor szkoły po zapoznaniu się z opinią wychowawcy, gdy jest ona pozytywna, ustala termin sprawdzianu.
5. Sprawdzian obejmuje umiejętności i wiadomości z danego przedmiotu zgodnie z wymaganiami na daną ocenę, o którą ubiega się uczeń, określonymi w wymaganiach edukacyjnych opracowanych przez nauczyciela danego przedmiotu. Zakres materiału obejmuje II półrocze.
6. Sprawdzian przeprowadza się w części pisemnej, a w przypadku języków obcych także ustnej, z wyjątkiem sprawdzianu z informatyki, muzyki, plastyki lub wychowania fizycznego, z których ma formę zajęć praktycznych.
7. Sprawdzian przeprowadza dwuosobowa komisja, w skład której wchodzi nauczyciel przedmiotu, z którego uczeń ubiega się o zmianę oceny oraz nauczyciel tego samego lub pokrewnego przedmiotu.
8. Ustalona przez komisję ocena nie może być niższa od ustalonej oceny klasyfikacyjnej z danych zajęć edukacyjnych.
9. Z pracy komisji sporządza się protokół zawierający: skład komisji, termin sprawdzianu, zadania do zrealizowania na sprawdzianie, wynik sprawdzianu z ustaloną oceną.
10. Do protokołu załącza się pisemne prace ucznia i zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia.
11. Wynik sprawdzianu odnotowuje się w dzienniku elektronicznym. Protokół z egzaminu przechowuje się jeden rok.
12. Wniosek o uzyskanie wyższej oceny zachowania rozpatruje komisja, w skład której wchodzi:
 - 1) Dyrektor szkoły lub inny nauczyciel wyznaczony przez Dyrektora szkoły - jako przewodniczący;
 - 2) wychowawca oddziału;
 - 3) nauczyciel uczący w danej klasie;
 - 4) pedagog lub psycholog szkolny;
 - 5) przedstawiciel Samorządu Uczniowskiego.
13. Ocena zachowania może być zmieniona w przypadku, gdy uczeń:
 - 1) aktywnie brał udział w pracach samorządu szkolnego lub klasowego;
 - 2) pracował społecznie na rzecz innych ludzi, środowiska, fundacji co zostało potwierdzone opiniami i podziękowaniami;

- 3) reprezentował szkołę na imprezach zewnętrznych, o ile nie zostało to wcześniej uwzględnione w ocenie z zachowania.

§ 46

1. Uczeń może nie być klasyfikowany z jednego, kilku lub wszystkich zajęć edukacyjnych, jeżeli brak jest podstaw do ustalenia śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z powodu nieobecności ucznia na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczonego na te zajęcia w szkolnym planie nauczania.
2. Uczeń nieklasyfikowany z powodu usprawiedliwionej nieobecności może zdawać egzamin klasyfikacyjny.
3. Na wniosek ucznia nieklasyfikowanego z powodu nieusprawiedliwionej nieobecności lub na wniosek jego rodziców rada pedagogiczna może wyrazić zgodę na egzamin klasyfikacyjny.
4. Warunki, tryb i formę egzaminu klasyfikacyjnego ustala minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

§ 47

1. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał negatywną ocenę klasyfikacyjną z jednych albo dwóch obowiązkowych zajęć edukacyjnych - może przystąpić do egzaminu poprawkowego z tych zajęć.
2. Egzamin poprawkowy przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły.
3. Warunki, tryb i formę egzaminu poprawkowego ustala minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.
4. Uczeń, który nie zdał egzaminu poprawkowego, nie otrzymuje promocji do klasy programowo wyższej i powtarza klasę.
5. Rada pedagogiczna, uwzględniając możliwości edukacyjne ucznia, może jeden raz w ciągu danego etapu edukacyjnego promować do klasy programowo wyższej ucznia, który nie zdał egzaminu poprawkowego z jednych obowiązkowych zajęć edukacyjnych pod warunkiem, że te zajęcia są realizowane w klasie programowo wyższej.

§ 48

1. Uczeń lub jego rodzice mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny.
 2. Wymienione zastrzeżenia zgłasza się od dnia ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych lub rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych.
 3. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tej oceny, dyrektor szkoły powołuje komisję, która:

- 1) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych - przeprowadza sprawdzian wiadomości i umiejętności ucznia, oraz ustala roczną ocenę klasyfikacyjną z danych zajęć edukacyjnych;
- 2) w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania - ustala roczną ocenę klasyfikacyjną.
 4. Ustalona przez komisję roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych oraz roczna ocena klasyfikacyjna zachowania nie może być niższa od ustalonej wcześniej oceny. Ocena ustalona przez komisję jest ostateczna, z wyjątkiem negatywnej rocznej oceny klasyfikacyjnej, która może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego.
 5. Komisje działają w trybie i na zasadach ustalonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
 6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się w przypadku rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych ustalonej w wyniku egzaminu poprawkowego, z tym, że termin do zgłoszenia zastrzeżeń wynosi 5 dni roboczych od dnia przeprowadzenia egzaminu poprawkowego. W tym przypadku ocena ustalona przez komisję jest ostateczna.

§ 49

1. Uczeń klasy I-III otrzymuje w każdym roku szkolnym promocję do klasy programowo wyższej.
 2. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych poziomem rozwoju i osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym lub stanem zdrowia ucznia, Rada Pedagogiczna może postanowić o powtarzaniu klasy przez ucznia klasy I-III na wniosek:
 - 1) wychowawcy oddziału po zasięgnięciu opinii rodziców ucznia;
 - 2) rodziców ucznia po zasięgnięciu opinii wychowawcy oddziału.
 3. Jeżeli poziom rozwoju i osiągnięć ucznia rokuje opanowanie w jednym roku szkolnym treści nauczania przewidzianych w programie nauczania dwóch klas, Rada Pedagogiczna może postanowić o promowaniu ucznia klasy I i II do klasy programowo wyższej również w ciągu roku szkolnego na wniosek:
 - 1) wychowawcy oddziału w porozumieniu z rodzicami;
 - 2) na wniosek rodziców po zasięgnięciu opinii wychowawcy oddziału.
 4. Począwszy od klasy IV uczeń otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej, jeżeli ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych otrzymał roczne oceny wyższe od stopnia niedostatecznego.
 5. O promowaniu do klasy programowo wyższej ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym postanawia Rada Pedagogiczna, uwzględniając ustalenia zawarte w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym.

§ 50

1. Uczeń kończy szkołę, jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej otrzymał ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych pozytywne końcowe oceny klasyfikacyjne i przystąpił do egzaminu ośmioklasisty.

2. Uczeń, który nie spełnił warunków, o których mowa w ust. 1, powtarza ostatnią klasę.

§ 51

1. Uczeń kończy szkołę z wyróżnieniem, jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią końcowych ocen klasyfikacyjnych co najmniej 4,75 oraz co najmniej bardzo dobrą końcową ocenę klasyfikacyjną zachowania.
2. Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią rocznych ocen klasyfikacyjnych co najmniej 4,75 oraz co najmniej bardzo dobrą ocenę klasyfikacyjną zachowania, otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem.
3. Uczeń, który realizuje obowiązek szkolny poza szkołą i w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią rocznych ocen klasyfikacyjnych co najmniej 4,75, otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem.

§ 52

Przy ustalaniu oceny klasyfikacyjnej zachowania ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia lub inne dysfunkcje rozwojowe, należy uwzględnić wpływ tych zaburzeń lub dysfunkcji na jego zachowanie, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

§ 53

1. Śródroczna i roczna ocena klasyfikacyjna zachowania uwzględnia w szczególności:
 - 1) wywiązywanie się z obowiązków ucznia;
 - 2) okazywanie szacunku innym osobom, w tym nauczycielom, uczniom i pracownikom szkoły;
 - 3) przejmowanie odpowiedzialności za własny rozwój i realizację celów rozwojowych;
 - 4) przestrzeganie norm społecznych w szkole i poza nią;
 - 5) dbałość o kulturę języka;
 - 6) dbałość o bezpieczeństwo i zdrowie własne oraz innych osób;
 - 7) współpraca oraz dbałość o dobre relacje z innymi;
 - 8) zaangażowanie w życie klasy, szkoły i wspólnoty lokalnej;
 - 9) wykazywanie się szacunkiem dla własnego narodu i ojczyzny oraz tradycji i kultury innych narodów.
2. Oceną wyjściową jest ocena dobra.
3. Oceny zachowania są jawne dla ucznia i jego rodziców.
4. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
5. Śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania wychowawca oddziału ustala biorąc pod uwagę:
 - 1) samoocenę ucznia;
 - 2) opinię o uczniu wyrażoną przez nauczycieli;
 - 3) opinię kolegów i koleżanek z klasy;

- 4) uwagi i pochwały odnotowane w dzienniku elektronicznym;
 - 5) działania i postawy, podlegające ocenianiu zachowania ucznia.
6. Obniżenie zachowania może nastąpić za:
- 1) rażące naruszenie zasad postępowania;
 - 2) notoryczne naruszanie tych samych zasad postępowania;
 - 3) braku poprawy w zachowaniu pomimo zastosowania środków zaradczych.
7. W przypadku, gdy uczeń jest sprawcą czynu karalnego, otrzymuje ocenę naganną z pominięciem skali ocen.
8. W przypadku, gdy uczeń dopuści się sfalszowania dokumentów szkolnych bądź korespondencji pomiędzy rodzicami a nauczycielem, otrzymuje ocenę nieodpowiednią z pominięciem skali ocen.
9. Aktywność pozaszkolna ma wpływ na pozytywną ocenę zachowania wyłącznie wtedy, gdy uczeń poprzez nią kreuje wizerunek szkoły i promuje szkołę.
10. W uzasadnionych przypadkach wychowawca w porozumieniu z Radą Pedagogiczną może obniżyć lub podwyższyć ocenę zachowania ucznia.
11. W sytuacji, kiedy uczeń z przyczyn losowych (np. choroba, pobyt w szpitalu, sanatorium) nie miał możliwości wykazania się działaniami i postawami określonymi w zasadach oceniania zachowania, o ocenie decyduje wychowawca, biorąc pod uwagę opinię innych nauczycieli.
12. Uczniowi, który spełnia obowiązek szkolny poza szkołą, zdającemu egzamin klasyfikacyjny nie ustala się oceny zachowania.
13. O przewidywanej ocenie wychowawca powiadamia ucznia najpóźniej na dwa tygodnie przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej.
14. Roczna ocena klasyfikacyjna zachowania powinna uwzględniać postawę ucznia w ciągu całego roku szkolnego.
15. Ustalona przez wychowawcę oddziału roczna ocena klasyfikacyjna zachowania jest ostateczna.

§ 54

1. Ocenę wzorową otrzymuje uczeń, który wyróżnia się swoim zachowaniem ponad poziom przyjęty na ocenę bardzo dobrą. To uczeń, który:
- 1) jest wzorem systematyczności, punktualności i sumienności;
 - 2) rozwija swoje zainteresowania, co przejawia się uczestnictwem w olimpiadach przedmiotowych, konkursach, zawodach sportowych lub innych formach aktywności na terenie szkoły i poza nią;
 - 3) stanowi wzór kulturalnego zachowania;
 - 4) jest zaangażowany w życie klasy, szkoły, środowiska lokalnego wyróżnia się samodzielnością, inicjatywą i postawą twórczą, podejmuje aktywne działania zmierzające do pomocy innym;
 - 5) działa w organizacjach np. harcerstwie, wolontariacie, Samorządzie Uczniowskim, Samorządzie Klasowym;
 - 6) jest rzetelny, zdyscyplinowany, odpowiedzialny, uczciwy, prawdomówny, godny zaufania, szlachetny, koleżeński, życzliwy, wrażliwy, chętny do pomocy, tolerancyjny, szanuje innych, nie jest obojętny na zło;

- 7) okazuje szacunek symbolom narodowym, religijnym;
 - 8) samodzielnie podejmuje działania służące własnemu rozwojowi oraz chętnie dzieli się swoją wiedzą i umiejętnościami z innymi;
 - 9) odpowiedzialnie korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych, przestrzega zasad bezpieczeństwa w sieci i reaguje na zagrożenia związane z ich niewłaściwym wykorzystaniem;
 - 10) dba o dobre relacje z rówieśnikami, wykazuje empatię, reaguje na przejawy niewłaściwego zachowania oraz wspiera innych uczniów.
1. Jeżeli uczeń wyróżnia się swoim zachowaniem ponad poziom przyjęty na ocenę dobrą, może uzyskać ocenę bardzo dobrą zachowania. Otrzymuje ją uczeń, który dodatkowo:
 - 1) przestrzega zasad statutu;
 - 2) cechuje go kultura osobista w zachowaniu i kultura słowa;
 - 3) jest zaangażowany w życie klasy, szkoły, środowiska lokalnego wyróżniając się samodzielnością, inicjatywą i postawą twórczą;
 - 4) godnie i kulturalnie uczestniczy w uroczystościach szkolnych, gminnych lub środowiskowych;
 - 5) jego postawa jest godna naśladowania;
 - 6) dba o dobre relacje z rówieśnikami, okazuje szacunek innym osobom i właściwie reaguje na przejawy niewłaściwego zachowania;
 - 7) przestrzega zasad bezpieczeństwa, dba o zdrowie własne i innych osób oraz odpowiedzialnie korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych;
 - 8) rozwija swoje zainteresowania i podejmuje działania zmierzające do własnego rozwoju, wykorzystując swoje możliwości i uzdolnienia.
 2. Ocenę dobrą zachowania uzyskuje uczeń, który spełnia wszystkie warunki na ocenę poprawną, a dodatkowo:
 - 1) rzetelnie wywiązuje się z obowiązków szkolnych;
 - 2) systematycznie uczęszcza na zajęcia lekcyjne;
 - 3) włącza się w życie klasy i szkoły, jednak często nie jest to działanie z jego inicjatywy;
 - 4) zachowuje właściwą postawę wobec nauczycieli, pracowników szkoły, koleżanek i kolegów;
 - 5) nosi stosowny do miejsca strój i jego sposób ubierania nie budzi żadnych zastrzeżeń.
 3. Ocenę poprawną zachowania otrzymuje uczeń, jeśli:
 - 1) ma pozytywny stosunek do nauki;
 - 2) wypełnia podstawowe obowiązki szkolne;
 - 3) na ogół dobrze wywiązuje się ze swoich zadań;
 - 4) nie bierze udziału w życiu klasy i szkoły lub czyni to niechętnie, tylko na wyraźne polecenie nauczyciela;
 - 5) poprawnie zachowuje się wobec nauczycieli, innych pracowników szkoły oraz koleżanek i kolegów;
 - 6) szanuje mienie szkolne, społeczne i mienie kolegów (naprawia szkody materialne wyrządzone na skutek nieprzestrzegania regulaminu ucznia);

- 7) nie popadł w konflikt z prawem;
 - 8) reaguje na uwagi dotyczące jego zachowania i dąży do poprawy.
4. Ocenę nieodpowiednią zachowania otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę poprawną, a jego zachowanie charakteryzuje się w szczególności:
- 1) wykazuje lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych;
 - 2) uchyla istotnym wymaganiom zawartym w statucie, a stosowane wobec niego środki zaradcze nie dają pozytywnych rezultatów;
 - 3) nie wywiązuje się z powierzonych mu zadań;
 - 4) dopuszcza się łamania norm społecznych, prawnych;
 - 5) charakteryzuje się brakiem podstawowych zasad kultury w relacjach z innymi;
 - 6) wykazuje brak szacunku dla zdrowia własnego i innych;
 - 7) niszczy mienie szkolne, społeczne, mienie kolegów;
 - 8) jego strój jest niezgodny z obowiązującymi ucznia zasadami;
 - 9) nie reaguje na uwagi dotyczące jego zachowania.
5. Ocenę naganną zachowania otrzymuje uczeń, który nie spełnia kryteriów na ocenę poprawną, a jego zachowanie charakteryzuje się w szczególności:
- 1) swoim postępowaniem w sposób rażący lub uporczywy naruszył dobro własne lub innych;
 - 2) dopuszcza się łamania norm społecznych, prawnych (uczeń popadł w konflikt z prawem);
 - 3) świadomie niszczy mienie szkolne, społeczne, mienie kolegów;
 - 4) zastosowane środki zaradcze nie przynoszą żadnych rezultatów;
 - 5) został ukarany naganą dyrektora.
6. Uczeń, który notorycznie nie przestrzega obowiązku noszenia mundurka szkolnego, może uzyskać co najwyżej ocenę poprawną zachowania.

§ 55

1. Wiadomości i umiejętności ucznia mogą być sprawdzone w sposób ustny lub pisemny. Formę sprawdzania ustala nauczyciel przedmiotu w swoich wymaganiach edukacyjnych.
2. Jedną z form sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia jest praca klasowa, obejmująca swoim zakresem dział przerobionego materiału.
3. W szkole obowiązują jednakowe kryteria oceniania prac pisemnych. O ocenie z pracy decyduje liczba uzyskanych punktów przeliczona na procenty:

Odsetek uzyskanych punktów	Ocena
od 95% do 100%	6
od 91% do poniżej 95%	6–
od 87% do poniżej 91%	5+
od 81% do poniżej 87%	5

Odsetek uzyskanych punktów	Ocena
od 78% do poniżej 81%	5–
od 75% do poniżej 78%	4+
od 69% do poniżej 75%	4
od 65% do poniżej 69%	4–
od 59% do poniżej 65%	3+
od 50% do poniżej 59%	3
od 43% do poniżej 50%	3–
od 37% do poniżej 43%	2+
od 30% do poniżej 37%	2
od 27% do poniżej 30%	2–
od 25% do poniżej 27%	1+
od 0% do poniżej 25%	1

4. Przy ustalaniu ocen bieżących wyrażanych stopniem za punktowane prace pisemne podlegające ocenianiu stosuje się poniższą skalę procentową. Uwzględnia się przy tym wymagane przepisami prawa dostosowania wymagań edukacyjnych. W klasach I-III zastosowanie tej skali zależy od formy oceniania określonej w § 39 ust. 2-3. Skali procentowej nie stosuje się do ocen opisowych ani do ustalania ocen klasyfikacyjnych.
5. Skala dotyczy punktowanych prac w klasach IV-VIII i jest stosowana z uwzględnieniem wymaganych dostosowań. Nie stanowi algorytmu ustalania oceny klasyfikacyjnej.